

Täysistunto

Torstai 4.10.2018 klo 16.01—18.11

2.2. Suullinen kysymys ilmastomuutoksen torjumisesta (Satu Hassi vihr)

Suullinen kysymys SKT 148/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Myös vihreällä eduskuntaryhmällä on ilmastomuutokseen liittyvä kysymys. Otetaan se kysymys tähän ja sitten lähdetään debatoimaan. — Olkaa hyvä, edustaja Hassi.

Keskustelu

16.04 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! On todella niin, että jotta nykypäivän lapsilla ja koululaisilla olisi tulevaisuus, ilmastomuutos pitää saada hillittyä noin puoleentoista asteeseen. Tämä tarkoittaa sitä, että teollisuusmaiden, myös Suomen, päästöjen pitää olla negatiivisia vuosisadan puoliväliin mennessä. Toisin sanoen meidän hiilinielujemme pitää olla suuremmat kuin päästömme. Fossiilisista pitää kokonaan luopua jo tätä ennen.

Me vihreät esitämme, että asetetaan aikataulu fossiilisista polttoaineista luopumiselle, että ensi vuosikymmenellä luovutaan paitsi kivihiiilestä, mitä hallituskin liputtaa, myös turpeesta ja 2030-luvulla luovutaan liikenteessä fossiiliöljyn käytöstä ja maakaasusta. Lisäksi meidän pitää ajaa alas fossiilienergian käyttöä suosivat tukiaiset. Onko hallitus tähän valmis?

16.05 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on äärimmäisen sitoutunut ajamaan kunnianhimoisia ilmastotavoitteita eteenpäin. Sen näkee tästä kysyjänkin mainitsemasta kivihiiilen kiello-asiasta, joka nyt piakkoin tulee eduskunnan käsittelyyn. Kivihiiilestä luovutaan Suomessa 2029 mennessä.

Mitä muuta? Aivan kuten kysyjä totesi, on kiire ajaa fossiilisia energianlähteitä alas myös kivihiiilen jälkeen. Tässä oikeastaan, sen sijaan, että mennään yksittäisten kieltojen tietä, on tärkeää, että meillä on johdonmukainen, koko EU:n laajuinen ja maailmanlaajuinen politiikka. Päästökauppa on ehdottomasti tehokkain väline ajamaan kaikkia fossiilisia alas silloin, kun pystytään valitsemaan fossiilisen ja uusiutuvan välillä ilman suuria investointeja. Ehdotammekin, että päästökauppaa on EU:ssa vahvistettava ja laajennettava, jotta se kattaa mahdollisimman suuren määrän päästöistä.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Ensiksi tietysti näille, jotka pääkysymyksen esittivät, eli ensiksi edustaja Marin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

16.07 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmaston lämpeneminen keskimäärin puolitoista astetta tarkoittaa maapallon napa-alueiden lähellä oleville valtioille, kuten Suomelle, ilmaston lämpenemistä jopa viisi astetta. Siksi on meidän etumme, että maailman valtioiden ilmastotoimet ovat riittäviä ja etupainotteisia.

Meidän väylämme vaikuttaa globaaliin ilmastokriisiin omien toimiemme lisäksi on Euroopan unioni. Siksi on Suomen etu, että ilmastokysymys on vahvasti agendalla ensi vuonna, kun Suomi on EU:n puheenjohtajamaa. SDP:n mielestä Euroopan pitää olla suunnan näyttävä ilmastonmuutoksen torjunnassa ja Suomen pitää olla nykyistä aktiivisempi Euroopan unionin sisällä tämän toteuttamiseksi. Kysyn hallitukselta: miten ilmastokysymys näkyy EU-puheenjohtajuuskauteen valmistautumisessa ja Suomen tavoitteissa?

16.08 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastokysymyksen ratkominen on ilman muuta yksi Euroopan unionin yhteisen politiikan tärkeimpiä juttuja. Euroopan unioni on ilmastopolitiikan suurtoimija, ja nyt tulevissa Katowicen ilmastoneuvotteluissa EU:n on otettava hyvinkin johtava rooli, jos mielimme päästä toimeenpanemaan Pariisin sopimusta, joka on jo pari vuotta sitten hyväksytty.

Suomella on hyvin aktiivinen ote Euroopan unionissa useamman ministerin voimin, tuoreimpina esimerkkeinä esimerkiksi itseni ja liikenneministeri Bernerin aloitteet ajoneuvojen päästörajojen tiukentamisesta. Nimittäin mistä kuluttajat saavat pienipäästöisiä ajoneuvoja, ellei valmistajia pakoteta niitä tuottamaan?

Teemme monella rintamalla — viittasin jo päästökaupan laajentamisaaloitteeseen — töitä EU:n sisällä. Suomi on noussut EU:n kunnianhimoisten ja aktiivisten ilmastotoimijoiden joukkoon tämän vaalikauden aikana.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä ministeri Orpo jatkaa.

16.09 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuosta on hyvä jatkaa, kun ministeri Tiilikainen kuvasi EU:n tasolle asti, mitä tehdään.

Suomi tekee myöskin erittäin kunnianhimoista globaalia ilmastopolitiikkaa. Sille on ensi viikolla itse asiassa hyvä foorumi: Suomi on Maaailmanpankin ja valuuttarahaston vuosikokouksen puheenjohtajamaa. Saan siinä ominaisuudessa käyttää siellä puheenvuoron. Se tulee keskittymään hyvin voimakkaasti ilmastonmuutoksen vastaisten toimien vaatimiseen. Tuodaan esityksiä muun muassa hiilen hinnoittelusta ja kestävä kehityksen budjetoinnin käyttöön ottamisesta eri maailman maissa ja myöskin esitellään niitä teknologiaratkaisuja, joita me Suomessa ja Pohjoismaissa olemme tehneet vähähiilisen yhteiskunnan aikaansaamiseksi.

Eli summa summarum, Suomi toimii erittäin kunnianhimoisesti kaikilla tasoilla, globaalisti, EU-tasolla ja kotimaisella tasolla, kasvihuoneilmiön ja ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

16.10 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Tiilikainen, sivuutitte täysin sen noin miljardi euroa, jonka Suomi nytkin vuosittain käyttää tukiaisiin, jotka käytännössä suosivat fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Palaan siihen, että vuosisadan puoliväliin mennessä Suomenkin hiilinielujen ja tapojen poistaa hiiltä ilmakehästä pitää olla suuremmat kuin meidän päästömme. Tämä tarkoittaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

muun muassa sitä, että metsien ja maaperän hiilinieluja pitää kasvattaa. Niitä ei saa päästää laskemaan. Nykyisin kuitenkin hakkuu on metsänomistajan ainoa tulonhankintakeino metsästään. Onko hallitus valmis miettimään ratkaisuja, joilla luodaan metsänomistajille ja myös maanviljelijöille kannuste kasvattaa metsän, metsämaan ja peltojen hiilisisältöä, ja miettimään esimerkiksi Kemera-tukirahojen uudelleen suuntaamista tai päästökaupan huu-tokauppatulojen käyttämistä tähän, tai sitten niiden noin miljardin euron tukiaisten, jotka tällä hetkellä menevät fossiilisten polttoaineiden käytön edistämiseen?

16.11 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hassin kysymyksestä saattaa satunnainen kuulija saa-da käsityksen, että meillä olisi keltaisessa budjettikirjassa joku rivi, missä kerrotaan mil-jardien tukiaisista fossiilisille polttoaineille. Näin ei ole. [Välihuutoja vasemmalta] Suomi verottaa raskaasti kaikkia fossiilisia polttoaineita, ja joitain fossiilisia vielä raskaammin. Me olemme osa kansainvälistä liikettä, joka päinvastoin ajaa juuri fossiilisen energian tu-kien poistamista maailmanlaajuisesti.

Mitä tulee tähän nielukysymykseen ja mahdollisuuksiin, miten se koskettaisi yksittäistä metsänomistajaa, niin todellakin tuo hiilinielujen vahvistaminen maailmanlaajuisesti on erittäin tärkeä juttu, ja se on tärkeä juttu Suomessa. Maailmassa tarvitaan enemmän met-siä, paremmin kasvavia metsiä. On aivan mahdollista, että tulevana vuosikymmeninä meil-le syntyy hiilinielumarkkina. Sitä ei vielä ole, mutta on johdonmukaista, että sitäkin ajat-telua aletaan jo kylvää ja pohtia, [Puhemies koputtaa] miten yksittäinenkin metsänomista-ja voisi osallistua tähän.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan aina yksi ministerivastaus, vuorotellen sieltä, ketkä ko-kevat tarvetta puhua.

16.12 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taloudelliset ohjaus-keinot ovat äärimmäisen tärkeitä, kun mietitään keinoja hiilidioksidipäästöjen vähentämi-seen. Liikenne on merkittävä kasvihuonepäästöjen lähde. Liikenteen osuus Suomessa on 20 prosenttia, ja tieliikenteen osuus siitä 90 prosenttia. Suomen strategia on biopolttoai-neissa. Tutkijat ovat kuitenkin todenneet, että tämä on mahdollista enää ainoastaan kym-men vuoden ajan. On löydettävä muut keinot hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen. Eh-dotuksia olisi siis nyt jo oltava käsittelyssä. Tärkeitä toimia ovat liikenteen tarpeen vähen-täminen ja liikenteen sähköistäminen. Nopeana keinona on ehdotettu verouudistuksia, esi-merkiksi niin että saadaan työsuhdeautot sähköistettyä. Onko hallituksella tähän aikomus-ta? Entä sitten tällaiseen mittavampaan veroremonttiin, jolla suunta saadaan käännettyä?

16.13 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rou-va puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriössä on tällä hetkellä työryhmä, joka valmis-telee käsitystä siitä, millaisilla keinoilla me voisimme olla täysin hiilineutraaleja liiken-teen osalta viimeistään vuonna 2045. On myöskin selkeää, että me tarvitsemme ratkaisuja siihen, että kaikki uudet autot olisivat uusilla tai vaihtoehtoisilla käyttövoimilla hankittuja vuoteen 2030 mennessä.

Tähän tarvitaan erilaisia toimenpiteitä. Liikenteen sähköistäminen on yksi keskeinen toimenpide, ja tämänkin osalta olemme yhdessä ministeri Tiilikaisen kanssa vaikuttaneet myös EU:ssa siihen, että muun muassa kaikki julkisina hankintoina tapahtuvat ajoneuvo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

hankinnat olisivat sähköisellä käyttövoimalla. Näidenkin osalta tullaan tarvitsemaan verotuksen uudistamiseen liittyviä toimenpiteitä, sekä porkkanaa että keppiä, ja sen osalta saamme valmiin esityksen joulukuuhun mennessä.

16.14 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset ansaitsevat tietää, kuinka kunnianhimoisiin ilmastotoimiin puolueet sitoutuvat. Hallituspuolueiden tämänhetkinen, muun muassa ensi vuoden budjettikirjasta ilmenevä tahdonlujus ja ilmastomuutoksen vakavuusasteeseen suhtautuminen eivät aivan vielä riitä. Vaikka oikeansuuntaisia asioita esitetään, suuruusluokan pitää olla kunnianhimoisempi. Ihmisten huoli ilmastomuutoksen etenemisestä kasvaa, ja samalla kasvavat vaatimukset konkreettisista poliittisista toimista. Jos nimittäin emme ole tosissamme, kaikki muut poliittiset toimet menettävät merkityksensä. Ilmastomuutoksen pysäyttäminen ja hidastaminen ei ole helppoa eikä ilmaista, mutta se on silti pakko tehdä. Minä kysyn koko hallitukselta: mikä on teidän eräpäivänne fossiilille polttoaineille, muillekin kuin kivihille?

16.15 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee hallituksen ilmastopolitiikan kunnianhimoon, niin uskallan kyllä väittää, että kunnianhimon taso on ollut todella korkealla. Yhtenä esimerkkinä sain juuri tietoa, että vuonna 2015 Suomi oli 60 maan vertailussa ilmastopolitiikan edistämässä sijalla 32 — taisitte olla silloin mukana hallituksessa — ja nyt tällä hetkellä sijalla 9. [Välihuutoja] Minusta tämä kuvaa sitä, miten ulkopuolelta arvioiden katsotaan Suomen hallituksen ilmastopolitiikkaa ja niitä tekoja ja toimia, mitä me olemme tehneet. Eli jatkuvasti hallituksen työn alusta lähtien eri sektoreilla, eri ministeriöissä on tehty määrätietoista työtä, jossa pyritään kohti hiilineutraalia Suomea ja kohti vähähiilistä Suomea, ja minä olen itse asiassa aika ylpeä siitä työstä, mitä hallitus on tehnyt. Pitää tehdä enemmän. Haasteet ovat niin suuria, ja uhat, jos me emme pysty torjumaan ilmastomuutosta, ovat niin suuria meille ja tuleville sukupolville, että meidän pitää tehdä enemmän. Siksi katsotaan eteenpäin, mitä ovat seuraavat askeleet.

16.17 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenteelle on asetettu ilmastopolitiikan nimissä kunnianhimoisia tavoitteita, ja jotta nämä tavoitteet saavutetaan, me tarvitsemme lisää poliittisia ohjauskeinoja vähäpäästöisten autojen hankintaan ja kaupunkiseutujen joukkoliikenne ja kestävä liikennemuodot, raideliikenne, kävely ja pyöräily, vaativat omat toimenpiteensä.

Hallitus on kovasti eri kohdissa hehkuttanut kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa. Ministeri Berner on todennut, että kävelyn ja pyöräilyn lisääminen 20 prosentilla toisi noin 4 miljardin euron edestä terveyshyötyjä ja että liikenteen päästöjä voidaan ohjelman toimenpiteillä vähentää 0,3 miljoonaa tonnia — merkittäviä lukuja. Olette myös yksilöineet 31 eri toimenpidettä, joissa tässä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmassa edetään. Tämä työ, josta on paljon puhuttu ja jota on eri toimijoiden kanssa yhdessä valmisteltu, teidän oli tarkoitus aloittaa [Puhemies koputtaa] hyvässä yhteistyössä kuntien kanssa, [Puhemies: Kysymys?] mutta panostukset tästä keltaisesta kirjasta puuttuvat. [Puhemies: Kysymys?] Miksi näin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

16.18 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kävelyn ja pyöräilyn ohjelma on saanut erittäin hyvän vastaanoton, ja sitä on tehty tiiviisti yhteistyössä laajan sidosryhmän kanssa. Näistä toimenpiteistä on käynnistetty oikeastaan kaikki toimenpiteet, ja kuntien osalta ensimmäiset kävelyyn ja pyöräilyyn liittyvät kevytväylähankkeet ovat myös käynnistyneet. Varmasti niihin tarvitaan suurempia rahapanostuksia tulevaisuudessa, mutta ne panostukset, jotka ovat olleet myöskin meidän parlamentaarisessa työryhmässä, joka on ollut osana tässä valmistelussa mukana, on kyllä tehty, ja niihin ovat myöskin rahat olleet olemassa.

16.19 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikka ja ympäristöpolitiikka ovat myös tärkeä osa Suomen ulkopolitiikkaa. Pariisin ilmastopoliittinen sopimus ei toteudu, ellei paitsi EU myöskin suurvallat, ennen kaikkea Yhdysvallat ja Venäjä, sitoudu kunnianhimoiseen ilmastopolitiikan toteuttamiseen. Te, ministeri Soini, olette juuri palannut New Yorkista YK:n yleiskokouksesta ja olette tavannut kollegoitanne. Mitä olette tehnyt sen edistämiseksi, että myöskin Yhdysvallat ja Venäjä tulisivat tähän kunnianhimoiseen rintamaan Pariisin ilmastopoliittisen sopimuksen toteuttamiseksi, ja mikä on teidän arvionne näiden maiden sitoutumisesta tällä hetkellä, ja miten Suomi voisi tässä asiassa olla vielä nykyistä aktiivisempi? [Eero Heinäluoma: Ydinkysymyksiä!]

16.19 Ulkoministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen yleiskokouspuheenvuorossa otettiin voimakkaasti esiin ilmastoasiat ja kansainvälinen monenkeskeinen, sääntöperusteinen yhteistyö. Myöskin on hyvin tärkeää, että sekä Yhdysvallat että Venäjä ratifioisivat tämän sopimuksen. Nyt Venäjä on esittänyt myös duubioita tästä. Tämä on äärimmäisen vakava asia. Yleisemminkin näyttää siltä, että Eurooppa ja Euroopan unioni on ainoa iso toimija, ja Kiina, Venäjä ja Yhdysvallat näyttävät etäännyvän kansainvälisestä sääntöperusteisesta yhteistyöstä, jota myös Pariisin ilmastopoliittinen sopimus on. Suomen täytyy olla mukana rintamassa, joka ajaa sitä, että mihinkä on sitouduttu, sitä myös noudatetaan.

16.20 Olli Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva aihe on erittäin tärkeä, ja haluaisin lähestyä aihetta nimenomaan suomalaisen työn, yrittäjyyden ja teollisuuden näkökulmasta. Suomalaiset yritykset ja teollisuushan toimivat tällä hetkellä ekologisesti hyvin kestävästi, ja voidaan oikeastaan sanoa, että suomalainen työ on todellinen ekoteko. Nyt kuitenkin on vaarana, että näillä liian tiukoilla päästörajoituksilla uhkaamme ajaa suomalaista teollisuutta maihin, joissa päästörajoituksia ei oikeastaan noudateta lainkaan.

Arvoisa puhemies! Kysyisinkin ministeriltä: mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta saamme pidettyä suomalaisen työn, yrittäjyyden ja teollisuuden Suomessa sen sijaan, että karkotamme ne maihin, joissa saastuttaminen on sallittua ja oikeastaan arkipäivää?

16.21 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Immosen kuvaama uhka oli todellinen ehkä 10–15 vuotta sitten, mutta sen jälkeen on tehty paljon päätöksiä, mitkä lievittävät tuota uhkaa. Esimerkiksi Euroopan unionin päästökauppajärjestelmä on yhtä tiukka joka ainoassa EU:n jäsenmaassa, olkoonpa sitten Suomi tai Puola tai Bulgaria kyseessä, samoilla pelisäännöillä mennään. Pariisin sopimuksen myötä myös maailman muissa kolkissa, mukaan lukien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

jopa Kiina, ollaan otettu käyttöön päästökauppajärjestelmää, jotta hiilidioksidipäästöille tulee hinta ja epäreilulta kilpailulta välttyään. Lisäksi meillä on hallitusohjelmassa muita toimia, joilla vielä varmistetaan se, että energiantensiivinen teollisuus pärjää kansainvälisessä kilpailussa ja sillä on myös oikeus parhaiten toimijoitten tasolla oleviin ilmaisiin päästöoikeuksiin. Tämä on tärkeä näkökulma, että emme luo epäreilua kilpailua, ja siitä puhuin viimeksi muutama päivä sitten myös WTO:n kokouksessa Genevessä.

Puhemies Paula Risikko: Ja ministeri Lintilältä lyhyt täydennys.

16.23 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voin sanoa edustaja Immoselle, että yrityksistä, jotka lähestyvät minua energiaan liittyvissä asioissa, yksikään ei ole ilmoittanut, että he hakevat etabloitumista pois Suomesta näitten rajojen takia. He käyvät kertomassa minulle, että heillä on uusia suunnitelmia, he näkevät omana mahdollisuutenaan tietyt rajoitukset, ja haetaan uusia energiamuotoja. Suomessa rajoitukset on otettu tietyllä tavalla uutena kilpailuvalttina verrattuna muihin kumppaneihin, ja arvostan erittäin suuresti suomalaisia yrityksiä, jotka ovat valmiita panostamaan niihin innovaatioihin, joilla heidän omaa energiankulutusta vähennetään ja tuodaan uusiutuvien energioitten piiriin. Eli siltä osin voin sanoa edustajalle, että huoli pois, kyllä Suomessa yritykset pysyvät ja kehittyvät.

16.24 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Satunnainen kuulija saattoi ymmärtää ministeri Tiilikaisen vastauksesta edustaja Hassille, että meillä ei ole ympäristölle ja ilmastolle haitallisia yritystukia. Kyllä niitä on tässä keltaisessa kirjassa monta riviä, ja se on olennaista sen takia, että kun me puhumme ilmastomuutoksen hillinnästä, meidän pitää katsoa kaikkien toimien vaikutusta ilmakehälle. Sen takia kysymystä hiilinieluista ei voi ohittaa.

Tällä hetkellä meidän päästömmme olisivat puolet isommat ilman sitä nielua, joka meillä tällä hetkellä on, ja sen takia on välttämätöntä kasvattaa nielua, ei pienentää sitä, kuten hallituksen toimet tekevät. Hallituksen omassa raportissa YK:lle kerrotaan, että meidän hiilinielumme pienenevät, jopa puolittuvat, 30-luvulle mentäessä, ja tämä puolittuminen tekee tyhjäksi kaikki muut, kunnianhimoisetkin päästövähennystoimet. Jos muilla sektoreilla pitää kompensoida se hiilinielun pieneminen, niistä toimista tulee kohtuuttoman raskaita. Te ette voi sanoa, että teette kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, jos te ohitate kysymyksen nieluista. Oletteko te nyt vihdoin valmiita muuttamaan metsäpolitiikkaanne suuntaa?

16.25 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin aloitan siitä, että meillä kaikkea fossiilista energiaa verotetaan, ja joitain muotoja verotetaan vielä rankemmin. Suomi on ehdottomasti fossiilista energiaa korkeimmin verottavia maita. Se näistä fossiilisista tuista.

Mutta mitä tulee hiilinieluihin, olen kysyjän kanssa samaa meiltä siitä, että nielujen merkitys on suuri. Kuten jo aiemmin totesin, tarvitsemme maailmanlaajuisesti ja myös Suomessa enemmän metsää ja paremmin kasvavia metsiä, ja jotta voidaan myös varmistaa metsien kasvu, on tärkeää, että metsien ikärakenne ja hoitotaso säilyvät senkaltaisina, että kasvu on vahvaa, jotta sitä nielua syntyy ja syntyy myös mahdollisuus käyttää puuta raaka-aineena. Puuta raaka-aineena käytetään maailman pelastamiseen muovilta ja uusiutumattomilta raaka-aineilta, ei maailman tuhoamiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

Tässä nielukysymyksessä nimenomaan pitkä jänne on tärkeä, ja siksi hallituksen tavoite hiilineutraaliudesta vuonna 2045, jolloin päästöt ja nielut ovat tasapainossa, edustaa myös tässä suhteessa huippua.

16.26 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Euroopan tasolla rakennuksiin ja rakentamiseen menee noin puolet meidän primääriresursseista. Rakennuksista on peräisin noin puolet meidän jätteestä ja noin 40 prosenttia meidän hiilidioksidipäästöistä. Eli sillä on merkitystä, mitä ja miten me rakennamme.

Tiedämme myös, että betoniteollisuudesta on peräisin 5—7 prosenttia maailmanlaajuisista hiilidioksidipäästöistä. Puu sen sijaan: kilo puuta sitoo noin 1,8 kiloa hiilidioksidia. Kuitenkaan puurakentaminen ei vielä Suomessa ole niin yleistä kuin sen tulisi olla, ja etenkin massiivipuorakentaminen, joka on hiilivarastonäkökulmasta äärimmäisen hyvä tapa rakentaa, on hyvin harvinaista.

Kysyn ministeriltä: Miten me pääsisimme tilanteeseen, että ei tarkasteltaisi puurakentamisen tai rakentamisen osalta yleensäkin teoreettista E-lukua vaan hiilijalanjälkeä koko rakennuksen elinkaaren aikana? Se suosisi massiivirakentamista, joka on kestävä ja hyvin korjattavissa ja hyvin kierrätettävissä olevaa rakentamista. [Puhemies koputtaa] Ja miten pääsemme siihen tilanteeseen, että toteaisimme, että suomalainen puu ei pala Suomessa sen paremmin kuin Ruotsissa? [Puhemies: Aika!] Saataisiin poistettua määräykset, jotka edellyttävät rakenteellista puunsuojausta, ja pelkkä sprinkleri riittäisi.

16.27 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Adlercreutzin kysymys on vallan mainio ja tärkeä siinä mielessä, että liian usein ilmastonmuutoksen hillinnästä puhuttaessa keskitytään vain energiaan. Vaikka kaikki energia tuotettaisiin uusiutuvilla, niin pitkällä sihdillä sekään ei riitä, vaan tarvitsemme kiertotalouden ratkaisuita. Tarvitsemme ratkaisua siihen, että teräksen, alumiinin, muovin ja betonin tuotanto maailmassa jos jatkuu nykyisten ennusteitten mukaan, jo se ylittää kestävästi hiilibudjetin määrän eli emme pysy Pariisin tavoitteissa. Siksi puurakentamisen edistäminen on tärkeää, ja muittenkin toimien, millä rakentamisen hiilijalanjälkeä alennetaan.

Olemme ympäristöministeriössä käynnistäneet työn, jotta juuri kuvaamamme hiilijalanjälki koko rakennuksen elinkaaren ajalta olisi rakentamista ohjaava normi yksittäisten energiatehokkuusmääräysten sijaan. Ja myös tuota puurakentamista rajoittanutta palosuojamääräystä, missä vaaditaan kahdenkertaista suojaa, ollaan jo osittain purettu. Eli sprinklatessa talossa puupintaa saa jäädä myös näkyviin.

16.29 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen hyvin iloinen, että ilmastonmuutoksen torjunnasta on tässä salissa ihan samanlaista mieltä olevia ihmisiä, niin kuin suomalaistenkin kesken. Ollaan jopa hallituksen ja opposition kesken samoilla linjoilla. Kiitän ministeri Tiilikaista hyvästä työstä ja myös hallitusta hyvästä työstä niin täällä kotimaassa kuin kansainvälisilläkin kentillä.

Ministeri Tiilikainen, hiilinielut ja niiden kasvattaminen ovat yksi tärkeä osa ilmastonmuutoksen torjunnassa, ja Suomi on metsänhoidossa ilman muuta yksi maailman kärkimaita. Harvassa maassa on metsien kasvu kaksinkertaistunut 70-luvulta lähtien. Kysynkin: voisimme vahvistaa ilmastonmuutoksen torjunnassa metsäosaamisen vientiä, mutta kuinka?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

16.30 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi todellakin tunnetaan maailmalla paitsi korkeasta osaamisesta ja teknologian tasosta erittäin korkeasta ympäristöosaamisesta ja pitkästä kestävästä metsänhoidon perinteestä. Meillä on siis kaikki edellytykset sitä osaamista myös ulkomaille viedä, ja esimerkiksi tutkimusyhteistyötä yliopistojen välillä onkin.

Oikeastaan tuo ajatus siitä, että hiilinieluja täytyy maailmanlaajuisesti vahvistaa, varmasti lisää myös suomalaisen metsäosaamisen kysyntää, koska kun puhutaan metsittämisestä ja paremmasta metsienhoidosta, monta kertaa kollegoitten katseet kääntyvät Suomen puoleen. Meidän on vahvistettava omaa osaamistamme ja myös rohkaistava siihen, että alalle kouluttautuneet ihmiset hakeutuvat rohkeasti kansainvälisiin tehtäviin, sillä suomalaisella osaamisella on todella kysyntää tällä saralla.

16.30 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että ilmastonmuutoksesta puhutaan. Se on aikamme suurin uhka, ja siihen on onneksi havahduttu paitsi meillä myös muualla. On kuitenkin valitettavaa, että maailmasta löytyy edelleen voimia, jotka kaikin voimin pyrkivät sen torjumista vastaan taistelemaan.

Kaupungistuminen on globaali megatrendi, ja se tapahtuu myös Suomessa kiihtyvää vauhtia. Onkin sanottu, että ilmastonmuutos ratkaistaan kaupungeissa. Meillä on tulevaisuudessa suuri haaste Suomessa sekä panostaa kaupunkien joukkoliikennetarkoituksiin että samanaikaisesti pitää huolta laajasta tieverkostostamme. Onko hallitus pohtinut, miten tämä asia tulevaisuudessa ratkaistaan, sillä kunnissa ollaan myös tiukan taloudenpidon aikoina sen edessä, että rahat eivät kaikkiin investointeihin riitä?

16.32 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Monissa keskusteluissa, joita olen kaupunkien kanssa käynyt, olen usein todennut, että on erittäin tärkeää, että kaupungit sitoutuvat kunnianhimoisempiin päästövähennysratkaisuihin kuin mihin valtio on keskimäärin sitoutunut, jotta yhdessä pääsemme niihin tavoitteisiin, joita olemme asettaneet. Yksi mahdollinen keino ja työkalu, jota tässä yhteydessä voimme käyttää, on valtion ja kaupunkien väliset MAL-sopimukset, joissa entistä enemmän pyritään tukemaan kaupunkia päästövähennysratkaisujen kehittämiseksi. Samalla toki myös meidän lainsäädäntömme mahdollistaa entistä parempien joukkoliikenteeseen ja kokonaisuun matkaketjuihin liittyvien ratkaisujen synnyttämistä ja parantaa kaupunkien mahdollisuutta kilpailuttaa liikennetarkoituksia. Ja sitten ne raideinvestoinnit, joista myöskin olemme paljon keskustelleet, mahdollistavat myös sen, että meille syntyy uudenlaista infrastruktuuria. Sen rahoittamiseksi toki tarvitaan vielä ratkaisuja ja keskustelua, mutta kaiken kaikkiaan tämä on teema, jota kaupunkien kanssa yhteistyössä pyritään ratkaisemaan.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä kaksi lisäkysymystä, ja nämä menevät niille ryhmille, jotka tämän keskustelun käynnistivät.

16.33 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutos huolestaa laajasti ihmisiä, ja meidän täytyy löytää erilaisia ratkaisuja sen torjumiseksi. Yksi keskeinen asia on ruokahävikkiin puuttuminen, ja täytyy antaa kiitosta ministeri Lepälle, joka on ansiokkaasti vienyt nyt tätä eteenpäin myös tämän hallituksen toimesta, ja monet meistä kollegoista ovat olleet mukana puuttumassa tähän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

Suomessahan 450 miljoonaa kiloa syömäkelpoista ruokaa menee roskeen, ja pelkästään kuluttajien synnyttämä ruokahävikki vastaa yli 100 000 auton päästöjä, eli puhutaan erittäin isosta ja merkittävästä asiasta. Nyt on asetettu tavoite, että vuoteen 2030 ruokahävikki puolitetaan, ja mielestäni on hyvä, että tällainen tavoite on asetettu, mutta kysyisin vielä niitä konkreettisia toimia, joilla tähän päästään. Tiedän, että nyt esimerkiksi pakkausmerkinnät ja muut tänä syksynä eduskunnassa käydään läpi. Näistä olisin teiltä kiinnostunut kuulemaan enemmän, koska tässä varmasti laajasti viedään tätä yhdessä eteenpäin.

16.34 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyjä on täysin oikeassa siinä, että hävikkiruoka on sitä kaikkein suurinta ruuantuhlausta, mitä olla voi. Jokaisen meidän kansalaisen kannattaa myöskin katsoa peiliin ja omia toimintamallejamme tarkastella, että miten ruokahävikin näkökulmasta on.

Näitä mainittuja toimenpiteitä on tehty ja tehdään. Yksi merkittävä asia on se, että meillä on Suomessa vaikkapa joukkoruokailussa, julkisessa ruokailussa, erinomaisen hyviä esimerkkejä. Tässä toivon, ja sitä me olemme myöskin ministeriössä hallituksen tiimoilla edistäneet, näiden hyvien esimerkkien jalkauttamista kaikkialle Suomeen, ja sitä kautta saadaan myöskin hävikkiä eteenpäin. Teollisuus on ottanut tämän erittäin vakavalla tavalla omassa toiminnassaan. Kauppa myöskin on ottanut käyttöön monia uusia keinoja, joita on mahdollistettu, muun muassa viimeisen myyntipäivän pakkausmerkintöjen uudelleenarvioiminen. Me uudistamme myöskin meidän elintarvikelakiamme, jossa tämä asia otetaan vahvasti esille.

Tämä on myöskin hyvin pitkälti — niin kuin aloitin — asennekysymys, miten tähän suhtaudutaan. Kysymys on viime kädessä ruuan kunnioittamisesta. Me tiedämme, että maailmassa on ihmisiä, jotka kokevat ruuasta pulaa, ja meillä sitä on yltä kyllin. Tämä on asia, joka meidän pitää aina muistaa koko toiminnassamme.

16.35 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmasto muuttuu, koska ilmakehässä on liikaa hiilidioksidiä, ja kun keskitymme siihen, kuinka paljon päästöjä synnytetään, niin unohtuu liian usein keskustelusta se, että hiilidioksidiä on myös mahdollista saada pois ilmakehästä. Tämän takia kiitän ministeri Tiilikaisen esille tuomaa ajatusta hiilensidontapörssistä. Meillä on käytössä ääretön globaali kysyntä sille, että saamme liiallisen hiilidioksidin pois ilmakehästä, mutta siltä puuttuu markkinapaikka. Jos me saamme markkinahinnan sille, että hiiltä on ostettava pois, niin kuka siitä hiilestä maksaa? Ne, jotka synnyttävät vahinkoa, ne, jotka synnyttävät päästöjä ilmakehään. Aivan samalla tavalla kuin ihmisen kaikessa muussa toiminnassa, me emme saa aiheuttaa taloudellista vahinkoa muille, tai jos aiheutamme, olemme korvausvelvollisia.

Me tarvitsemme tulevaisuudessa ajattelutavan muutoksen, jossa päästöjä saa synnyttää ainoastaan siinä tilanteessa, kun sama vahinko otetaan pois markkinoilta ja se maksetaan tässä yhteydessä. Tämän vuoksi kannustan hallitusta valmistelemaan hiilensidontapörssiä erityisesti [Puhemies koputtaa] sitä varten, että Suomi on puheenjohtajamaa ensi kesästä alkaen [Puhemies: Aika!] ja tämä voisi olla EU-tason päätös.

16.37 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Vartiata tästä, että meillä on molemmilla hyvin pitkälle tulevaisuuteen katsova näkemys hiilensidontan merkityksestä ilmastopolitiikassa ja markkinavälineitten käytöstä, jotta hiilensidonta voidaan tehdä kannattavaksi, olkoonpa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2018 vp

se sitten teknisillä ratkaisuilla tehtyä tai todennettavasti luonnon prosesseilla, esimerkiksi metsien lisäkasvun kautta, tapahtuvaa hiilen pysyvää sidontaa.

Tässä todellakin EU-tasolla täytyy varmasti toimia, mutta meillä on myös ajatuksia siitä, että miksei tällaisia asioita voitaisi myös kansallisesti pienessä mitassa testata. Vielä aika ei ole siihen kypsä, mutta tätä ajattelua täytyy hyvässä yhteistyössä viedä eteenpäin.

Kysymyksen käsittely päättyi.